

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

Державна установа “Центральний методичний кабінет
підготовки молодших спеціалістів” МОЗ України

ПОГОДЖЕНО Директор Державної установи «Центральний методичний кабінет підготовки молодших спеціалістів МОЗ України»  Т.І. Чернишенко 	ЗАТВЕРДЖУЮ Заступник Директора Департаменту кадрової політики, освіти, науки та запобігання корупції МОЗ України  О.П. Волосовець 
--	---

ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я ТА ГРОМАДСЬКЕ МЕДСЕСТРИНСТВО

ПРОГРАМА

для вищих медичних (фармацевтичних) навчальних закладів

I—III рівнів акредитації за спеціальністю

5.12010102 “Сестринська справа”

Київ
2011

ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я ТА ГРОМАДСЬКЕ МЕДСЕСТРИНСТВО

Укладачі:

М.Б. Шегедин — доктор медичних наук, професор, заслужений лікар України, директор Львівського державного медичного коледжу ім. Андрея Крупинського;

І.С. Смачило — заслужений працівник освіти України, заступник директора з науково-методичної роботи Львівського державного медичного коледжу ім. Андрея Крупинського;

У.Ю. Безкоровайна — викладач вищої кваліфікаційної категорії Львівського державного медичного коледжу ім. Андрея Крупинського;

Р.В. Неділько — викладач дисципліни “Громадське здоров'я та громадське медсестринство” Львівського державного медичного коледжу ім. Андрея Крупинського.

Програму розглянуто і схвалено на засіданні циклової комісії сестринської справи і внутрішньої медицини Львівського державного медичного коледжу ім. Андрея Крупинського від 3 червня 2011, протокол № 15.

Програму розглянуто і схвалено на засіданні опорної циклової комісії з дисциплін терапевтичного профілю та інфекційних хвороб.

Рецензенти:

М.С. Регеда — доктор мед. наук, професор, завідувач кафедри патологічної фізіології Львівського національного медичного університету ім. Данила Галицького, ректор Львівського медичного інституту;

З.П. Костів — викладач вищої кваліфікаційної категорії, викладач дисципліни “Громадське здоров'я та громадське медсестринство” Львівського медичного коледжу “Монада”.

© МОЗ України, 2011

© ВСВ “Медицина”, 2011

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма з дисципліни “Громадське здоров’я та громадське медсестринство” для вищих медичних навчальних закладів I—III рівнів акредитації складена для спеціальності 5.12010102 “Сестринська справа” напряму підготовки 1201 “Медицина” відповідно до освітньо-кваліфікаційної характеристики (ОКХ) та освітньо-професійної програми (ОПП) підготовки фахівців і навчального плану, затверджених Міністерством освіти і науки, молоді та спорту та Міністерством охорони здоров’я України в 2011 р. і навчальних планів (2011 р.).

Дисципліна “Громадське здоров’я та громадське медсестринство” вивчається на третьому році навчання. Навчальним планом передбачено 54 год, з них: лекцій — 10 год, навчальної практики — 20 год і самостійної позааудиторної роботи студентів — 24 год.

Актуальність вивчення дисципліни “Громадське здоров’я та громадське медсестринство” пов’язана з тим, що світова спільнота і медичні організації все більше уваги приділяють формуванню, збереженню та зміцненню здоров’я здорових людей, а не лише діагностиці та лікуванню пацієнтів.

Працюючи на педіатричних, терапевтичних чи сімейних територіальних дільницях, амбулаторно-поліклінічних закладах системи первинної медико-санітарної допомоги, громадські медичні сестри разом з лікарями не лише надають лікувально-профілактичну допомогу, а й сприяють збереженню та зміцненню здоров’я здорових людей різних вікових груп. Вони активно проводять первинну та вторинну профілактику найпоширеніших захворювань серед дорослих і дітей. Усе це сприяє формуванню громадського здоров’я територіальних громад і підвищенню якості життя людей.

Мета викладання цієї дисципліни — надати можливість студентам вивчити основні проблеми, які стосуються формування, збереження і зміцнення здоров’я здорових людей та профілактики найпоширеніших захворювань серед дорослого населення і дітей.

“Громадське здоров’я та громадське медсестринство” як навчальна дисципліна:

- ґрунтується на вивченні студентами таких дисциплін: “Анатомія людини”, “Фізіологія”, “Патоморфологія та патофізіологія”, “Мікробіологія”, “Основи профілактичної медицини”, “Основи психології та міжособове спілкування”, “Фармакологія та медична рецептура”, “Ріст і розвиток людини” тощо;
- інтегрується з такими дисциплінами: “Медсестринство у внутрішній медицині”, “Медсестринство в педіатрії”, “Медсестринство в акушерстві та гінекології”, “Основи медсестринства”, “Медсестринство в інфектології” тощо.

Видами навчальних занять згідно з навчальним планом є:

- лекції;
- навчальна практика;
- самостійна позааудиторна (індивідуальна) робота студентів.

Теми лекційного курсу розкривають засоби і механізми формування, збереження і зміцнення здоров’я здорових людей, чинники ризику виникнення захворювання, методи їх активного виявлення і класифікацію, стандарти обстеження пацієнтів, діагностичні критерії захворювань у межах компетенції медсестри, диспансерне спостереження, комплексну первинну і вторинну профілактику та ефективність профілактичних заходів.

Навчальна практика передбачає практичну роботу в кабінетах сімейних лікарів чи дільничних терапевтів і педіатрів та проведення медсестринського обстеження здорових людей під час профілактичних оглядів, проведення медсестринської діагностики стану здоров'я, валеометричних досліджень, встановлення рівня здоров'я, а також медсестринське обстеження хронічних пацієнтів, діагностику, опрацювання комплексних заходів з первинної та вторинної профілактики захворювань, чинники ризику, які виявлені під час обстеження.

Засвоєння тематичного матеріалу контролюється під час навчальної практики. При цьому застосовуються як комп'ютерні тестові завдання, так і ситуаційні, аналіз результатів обстеження пацієнтів, опрацювання комплексних профілактичних заходів тощо.

Самостійна позааудиторна робота студентів спрямована на самостійний пошук тематичної літератури, самостійне вивчення фрагментів навчальної програми, виконання індивідуальних завдань викладача тощо.

Предметна (циклова) комісія має право вносити до 15 % змін до навчальної програми залежно від організаційних і технічних можливостей, появи нових наукових напрямів і технологій, екологічних особливостей регіону, однак відповідно до кінцевих цілей ОКХ і ОПП за фахом підготовки та навчальним планом.

Після вивчення дисципліни ***студенти повинні знати:***

- основні визначення та поняття (валеологія, валеометрія, громадське здоров'я тощо);
- основні методи та етапи диспансеризації, групи здоров'я;
- основні методи діагностики вагітності;
- патронаж новонароджених у домашніх умовах;
- методику грудного, змішаного, штучного вигодовувань;
- основні етапи введення прикормів;
- календар профілактичних щеплень;
- суть захворювань, основні клінічні форми та їх прояви, перебіг, медсестринська діагностика, ускладнення;
- методи первинної та вторинної профілактики;
- принципи медичної деонтології та етики, необхідні в повсякденній фаховій, валеологічній і профілактичній діяльності громадської медичної сестри;
- правила техніки безпеки, охорони праці в галузі, протиепідемічного режиму, професійної безпеки в практичній діяльності.

Студенти повинні вміти:

- формувати, зберігати і зміцнювати індивідуальне та громадське здоров'я;
- формувати комплекси валеологічних заходів для конкретних здорових людей різного віку на основі діагностики рівня здоров'я (валеометрії);
- збирати анамнестичні дані щодо з'ясування рівня здоров'я здорових і визначення чинників ризику виникнення певних захворювань у здорових людей та дітей;
- проводити медсестринське обстеження здорових людей та хворих;
- проводити медсестринську діагностику рівня здоров'я здорових, планування та реалізацію медсестринських втручань з оцінюванням їх результативності та корекцією;

- володіти методикою проведення практичних навичок валеометрії та медсестринської діагностики захворювань;
- проводити вторинну профілактику з метою збереження певного рівня здоров'я та підвищення якості життя пацієнтів на хронічні недуги з використанням залишкового рівня здоров'я;
- дотримуватися правил техніки безпеки, охорони праці в галузі, протиепідемічного режиму, професійної безпеки в практичній діяльності.

Студенти мають бути поінформовані про:

- захворюваність населення в Україні та регіоні відповідно до віку пацієнтів;
- накази, стандарти та інші нормативні документи, які регламентують роботу сестри медичної в лікувально-профілактичних закладах;
- сучасні підходи діагностики, лікування та профілактики захворювань;
- екологічний та санітарно-епідеміологічний стан України, регіону та їх вплив на формування здоров'я населення.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ з/п	Тема	Кількість годин			
		Загальний обсяг	Лекції	Навчальна практика під керівництвом викладача	Самостійна робота
1	Медична валеологія та громадське медсестринство	2	2	—	
2	Роль правильного вигодовування дітей першого року життя у формуванні здоров'я та профілактиці захворювань	2	2	—	
3	Здорова вагітність. Здорова дитина	4	—	4	
4	Профілактика рахіту, анемії, гіпотрофії в дітей грудного та раннього віку. Профілактика інфекційних захворювань у дітей. Щеплення	4	—	4	
5	Роль раціонального і лікувально-профілактичного харчування у збереженні та зміцненні здоров'я	2	2	—	
6	Профілактика бронхіальної астми, гіпертонічної хвороби та ішемічної хвороби серця	10	2	8	
7	Профілактика захворювань ендокринної системи. Техніка безпеки та охорона праці	6	2	4	
	Самостійна робота	24			24
	Усього	54	10	20	24

Примітка. Години для самостійної роботи студентів розподіляють за темами предметні (циклові) методичні комісії навчальних закладів.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Планування сім'ї	2
2	Сексуально-репродуктивна сфера чоловіка та жінки	2
3	Профілактика абортів серед підлітків	2
4	Методи контрацепції	2
5	Профілактика раку молочної залози. Складання санбюлетня	2
6	Роль громадської медсестри в диспансеризації. Робота денних і домашніх стаціонарів у поліклініці. Відпрацювання практичних навичок	2
7	Скласти комплекс заходів щодо профілактики хронічного бронхіту	2
8	Профілактика ревматичної хвороби. Відпрацювання практичних навичок щодо вторинної профілактики	2
9	Скласти раціон харчування пацієнтів з виразковою хворобою шлунка та дванадцятипалої кишки	2
10	Скласти алгоритм надання медсестринської допомоги при нападі жовчнокам'яної коліки	2
11	Скласти план заходів первинної та вторинної профілактики при хронічному гломерулонефриті та пієлонефриті	2
12	Оформлення обліково-звітної, статистичної медичної документації	2
	Усього	24

ЗМІСТ

Тема 1. Медична валеологія та громадське медсестринство

ЛЕКЦІЯ

Історичні аспекти розвитку медичної валеології. Визначення поняття, предмет і об'єкт впливу медичної валеології.

Загальні принципи й основні завдання. Індивідуальне та громадське здоров'я. Формування, збереження і зміцнення здоров'я здорових людей і вплив різних чинників на ці процеси. Здоровий спосіб життя людини як універсальний та найефективніший чинник її здоров'я. Роль санітарної освіти у формуванні здоров'я.

Формування здоров'я сучасної людини. Критичні періоди розвитку людини під час внутрішньоутробного розвитку. Патогенні чинники, що впливають на розвиток плода. Основні принципи формування фізичного здоров'я людини на внутрішньоутробному етапі та в дитячому віці. Визначення рівня здоров'я дорослої здорової людини. Валеометрія.

Показники психічного здоров'я здорової людини. Природжені чинники психічного здоров'я. Темперамент і характер. Типи акцентуйованих характерів. Найважливіші чинники, що впливають на стан психічного здоров'я впродовж життя.

Особливості психіки дорослих чоловіків і жінок. Роль чоловіка і жінки в сім'ї. Роль медичних сестер у формуванні, збереженні та зміцненні здоров'я здорових людей різних вікових груп і здоров'я сім'ї.

Тема 2. Роль правильного вигодовування дітей першого року життя у формуванні здоров'я та профілактиці захворювань

ЛЕКЦІЯ

Вплив харчування на життєдіяльність організму дитини, стійкість до різноманітних несприятливих чинників довкілля. Правильна організація вигодовування дитини з перших днів її життя — основа комплексу профілактичних заходів.

Переваги природного вигодовування немовлят за нерегламентованим режимом. Склад грудного молока, його захисні властивості. Визначення потрібної кількості їжі для немовляти. Роль прикормів і регламентація їх введення.

Змішане та штучне вигодовування дитини. Показання. Харчові молочні суміші: прості, кисломолочні, лікувальні. Адаптовані молочні суміші, які використовуються для вигодовування дітей першого року життя.

Принципи збалансованого харчування дітей. Потреба дітей першого року життя в основних харчових інгредієнтах. Фізіологічне значення основних компонентів їжі.

Дотримання протиепідемічного режиму, особистої гігієни під час вигодовування немовлят.

Тема 3. Здорова вагітність. Здорова дитина

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Вагітність як фізіологічний процес. Перебудова ендокринної системи та обміну речовин. Діагностика вагітності. Сумнівні, ймовірні та достовірні ознаки. Тести на вагітність. Організація диспансерного нагляду за вагітними. Оформлення статистичної облікової документації при першому допологовому огляді. Загальний огляд вагітної, комплекс лабораторних обстежень, повторні відвідування жіночої консультації.

Робота школи відповідального батьківства в консультації. Допологовий та післяпологовий патронаж. Рекомендації медсестри сімейного лікаря для поліпшення стану вагітної та запобігання абортam під час першої та наступної вагітностей.

Особливості спостереження за новонародженими в домашніх умовах. Перше відвідування новонародженої дитини: визначення зрілості дитини, статодинамічних рефлексів тощо.

Перший огляд новонародженої дитини в поліклініці. Оцінювання стану здоров'я дитини. Розподіл дітей за групами здоров'я, віковими групами. Принципи диспансерного нагляду за дітьми: першого року життя, віком 2—3 років та 3—6 років. Показники нервово-психічного розвитку дітей перших трьох років життя.

Дотримання правил професійної безпеки при огляді вагітних, новонароджених, дітей різного віку, школярів, підлітків, юнаків допризовного віку та призовників. Обстеження здорової дитини першого року життя, методи визначення її добового раціону та режиму харчування: об'ємний, енергетичний. Методики нерегламентованого годування немовлят.

Складання раціону харчування для дітей різних вікових груп, які перебувають на природному вигодовуванні. Перший, другий, третій прикорми, їх склад і спосіб уведення.

Визначення показань для змішаного вигодовування дитини. Діагностика гіпогалактії, захворювань матері, які спричиняють необхідність переведення дитини на змішане чи штучне вигодовування впродовж першого року життя.

Характеристика основних сумішей: прості, адаптовані, кисломолочні, лікувальні. Розрахунок об'єму їжі дітям першого року життя, які перебувають на штучному вигодовуванні.

Роль медичної сестри в диспансеризації школярів, підлітків, юнаків допризовного віку та призовників.

Оформлення облікової та звітної статистичної документації про стан здоров'я дитячого населення дільниці сімейного лікаря.

Практичні навички:

- володіти методами діагностики вагітності;
- організувати диспансерний нагляд за вагітними, новонародженими, школярами, підлітками, юнаками допризовного віку та призовників;
- проводити загальний огляд вагітної, підготувати до комплексу лабораторних обстежень;
- проводити допологовий та післяпологовий патронаж;
- розподілити дітей за групами здоров'я, віковими групами;
- складати раціон харчування для дітей різних вікових груп, які перебувають на природному, штучному та змішаному вигодовуванні;
- розрахувати потрібний об'єм їжі дітям першого року життя, які перебувають на штучному вигодовуванні;

- оформляти обліково-звітну, статистичну документацію;
- дотримуватися правил професійної безпеки під час огляду вагітних, новонароджених, дітей різного віку, школярів, підлітків, юнаків допризовного віку та призовників.

Тема 4. Профілактика рахіту, анемії, гіпотрофії в дітей грудного та раннього віку. Профілактика інфекційних захворювань у дітей. Щеплення

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Обстеження здорових дітей. Обстеження дітей з рахітом, анемією на прийомі сімейного лікаря в поліклініці чи лікаря-педіатра в дитячій консультації. Збирання скарг, виявлення наявних проблем, вигодовування, догляд за дитиною. Медсестринське оцінювання стану здоров'я дитини, формулювання медсестринського діагнозу. Планування медсестринських втручань та їх реалізація. Участь у реалізації заходів із первинної та вторинної профілактики з урахуванням поведінки дітей, їх вигодовування та медикаментозних засобів корекції (вітаміну D₃, препаратів заліза тощо).

Спостереження за дитиною грудного віку: частоти оглядів медичною сестрою та лікарем у домашніх умовах і поліклініці, критеріїв ефективності профілактичних заходів та методів корекції профілактичних комплексів при їх малій ефективності.

Екзогенні, ендогенні антенатальні та постнатальні чинники ризику щодо розвитку гіпотрофії у дітей раннього віку. З'ясування соціального стану батьків, збалансоване та раціональне харчування жінки під час вагітності, наявності шкідливих звичок, умов праці, побуту та відпочинку. Екстрагенітальна патологія.

Порушення режиму дня дитини, раннє змішане та штучне вигодовування. Травма в пологах, незрілість плода. Аномалії розвитку. Інфекційні захворювання. Синдром первинного і вторинного порушення всмоктування в кишках. Спадкові аномалії обміну речовин. Імунодефіцитні стани.

Обстеження дітей з гіпотрофією, методи активного виявлення гіпотрофії. Стандарти обстеження, діагностичні критерії. Диспансерний нагляд за дітьми, хворими на гіпотрофію. Антенатальна та постнатальна профілактика гіпотрофії. Профілактика, лікування гіпогалактії. Профілактика інфекційних захворювань, гельмінтозів. Особливості профілактики гіпотрофії у недоношених дітей, дітей-двійнят. Оцінювання ефективності диспансеризації дітей з гіпотрофією залежно від ступеня тяжкості гіпотрофії. Критерії ефективності лікувально-профілактичних заходів. Показники якості диспансеризації дітей раннього віку, хворих на гіпотрофію.

Визначення специфічної та неспецифічної профілактики інфекційних захворювань. Препарати, що використовуються для створення активного і пасивного імунітету. Види вакцин для імунізації дітей. Особливості календарного плану профілактичних щеплень дітей, затвердженого наказом МОЗ України. Організація, основні принципи роботи кабінету щеплень поліклініки. Особливості складання плану вакцинації дітей на дільниці. Щеплення дітей за наявності протипоказань у недекретовані терміни. Поствакцинальні реакції та ускладнення. Групи ризику з розвитку поствакцинальних реакцій, ускладнень. Профілактика реакцій, ускладнень після щеплень, лікувальні заходи. Заповнення облікової та звітної

документації. Методи оцінювання епідеміологічної ефективності щеплень.

Техніка безпеки, охорона праці. Правила протиепідемічного режиму, професійної безпеки під час виконання періодичних профілактичних щеплень.

Практичні навички:

- визначати чинники ризику виникнення рахіту, анемій та гіпотрофій у дітей першого року життя;
- участь у реалізації заходів щодо первинної профілактики рахіту, анемій та гіпотрофій у дітей першого року життя;
- володіти навичками медсестринського обстеження дітей з метою виявлення ранніх ознак рахіту, анемії та гіпотрофії;
- підготувати немовлят до взяття біологічного матеріалу для лабораторних досліджень;
- проводити планові медсестринські втручання;
- проводити щеплення дітей згідно з календарем щеплень;
- надавати долікарську медичну допомогу дітям у разі виникнення поствакцинальних реакцій;
- вести документацію відповідно до наказів та інструктивних листів МОЗ України з профілактичної роботи серед дітей;
- дотримуватися правил техніки безпеки, охорони праці, протиепідемічного режиму, професійної безпеки при виконанні періодичних профілактичних щеплень.

Тема 5. Роль раціонального і лікувально-профілактичного харчування у збереженні та зміцненні здоров'я

ЛЕКЦІЯ

Визначення поняття раціонального харчування та загальні вимоги до нього. Енергетичні витрати організму, енергетична цінність їжі. Потреби людини в енергії залежно від статі, віку, професії тощо. Роль білків, жирів, вуглеводів, вітамінів і мінеральних речовин у харчуванні здорової людини. Режим харчування.

Забруднювачі харчових продуктів. Шляхи надходження ксенобіотиків в організм людини, методи запобігання. Поняття про генетично модифіковані організми (ГМО). Профілактика гострих кишкових захворювань і харчових отруєнь. Запобігання професійним захворюванням за допомогою лікувально-профілактичного харчування. Організація лікувально-профілактичного харчування.

Правила протиепідемічного режиму, особистої гігієни в процесі приготування їжі.

Тема 6. Профілактика бронхіальної астми, гіпертонічної хвороби та ішемічної хвороби серця

ЛЕКЦІЯ

Визначення понять бронхіальної астми, гіпертонічної хвороби та ішемічної хвороби серця. Екзогенні, ендогенні чинники ризику. Класифікація. Стандарти медсестринського обстеження пацієнтів. Діагностичні критерії. Роль медичної сестри в диспансеризації пацієнтів. Первинна і вторинна

профілактика. Роль харчування в профілактиці цих захворювань. Ефективність профілактичних заходів.

Техніки безпеки, охорона праці. Правила протиепідемічного режиму, особистої гігієни під час виконання інструментальних методів обстеження.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Профілактика бронхіальної астми, гіпертонічної хвороби та ішемічної хвороби серця.

Збирання скарг, з'ясування анамнезу захворювання і життя. Екзогенні, ендогенні чинники ризику розвитку бронхіальної астми. Обстеження хворих і здорових людей, які мають чинники ризику. Визначення провідних симптомів і синдромів. Медсестринське опікування стану здоров'я пацієнта, формування медсестринського діагнозу. Планування медсестринських втручань. Участь у реалізації заходів з первинної чи вторинної профілактики бронхіальної астми.

Стандарти обстеження. Діагностичні критерії. Диспансерне спостереження. Роль харчування в первинній та вторинній профілактиці. Медикаментозне та санаторно-курортне профілактичне лікування пацієнтів на бронхіальну астму. Прогноз захворювання і критерії ефективності профілактичних заходів.

Обстеження здорових людей, які мають чинники ризику виникнення гіпертонічної хвороби та ішемічної хвороби серця. З'ясування проблем пацієнта, скарг анамнезу захворювання і життя. Визначення провідних симптомів і синдромів гіпертонічної хвороби та ішемічної хвороби серця. Формулювання медсестринського діагнозу.

Планування медсестринських втручань та реалізація їх. Участь у реалізації заходів з первинної профілактики гіпертонічної хвороби та ішемічної хвороби серця. Диспансеризація хворих. Визначення показників ефективності профілактичних заходів.

Техніка безпеки, охорони праці. Правила протиепідемічного режиму, професійної безпеки під час виконання маніпуляцій, інструментальних методів обстеження.

Практичні навички:

- визначати чинники ризику виникнення названих патологій;
- проводити обстеження відповідно до медсестринських стандартів та встановлювати медсестринські діагнози;
- планувати медсестринські втручання та реалізовувати їх при бронхіальній астмі, гіпертонічній хворобі, ішемічній хворобі серця;
- надавати медсестринську допомогу при невідкладних станах;
- проводити диспансерний нагляд за пацієнтами;
- проводити заходи з первинної чи вторинної профілактики названих захворювань;
- оформляти обліково-звітну, статистичну документацію;
- дотримуватися правил техніки безпеки, охорони праці, протиепідемічного режиму, професійної безпеки під час виконання маніпуляцій, інструментальних методів обстеження тощо.

Тема 7. Профілактика захворювань ендокринної системи. Техніка безпеки та охорона праці

ЛЕКЦІЯ

Визначення суті ендемічного зобу, цукрового діабету й ожиріння. Епідеміологія. Ендогенні й екзогенні чинники ризику. Методи активного виявлення. Класифікація. Критерії діагностики ендемічного зобу, цукрового діабету та ожиріння. Диспансеризація пацієнтів і пацієнтів з чинниками ризику. Первинна та вторинна профілактика. Роль способу життя і харчування людини в профілактиці ендемічного зобу, цукрового діабету та ожиріння. Визначення ефективності профілактичних заходів і роль громадської медичної сестри у формуванні, збереженні, зміцненні та відновленні здоров'я пацієнтів на цукровий діабет та ожиріння.

Техніка безпеки та охорона праці. Правила протиендемічного режиму, професійної безпеки під час виконання маніпуляцій, підготовки пацієнта до лабораторних, інструментальних методів обстеження тощо.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Профілактика ендемічного зобу, цукрового діабету та ожиріння.

Епідеміологія ендемічного зобу. Екзогенні, ендогенні чинники ризику. Методи раннього виявлення. Класифікація. Стандарти медсестринського обстеження пацієнтів. Діагностичні критерії. Диспансерний нагляд за пацієнтами. Первинна і вторинна профілактика. Ефективність профілактичних заходів.

Обстеження здорових людей, які мають чинники ризику виникнення ендемічного зобу, цукрового діабету та ожиріння. З'ясування скарг, анамнезу захворювань і життя. Визначення провідних симптомів і синдромів. Медсестринське оцінювання стану здоров'я пацієнта. Планування медсестринських втручань та їх реалізація. Участь у реалізації заходів з первинної та вторинної профілактики.

Техніка безпеки та охорона праці. Правила протиендемічного режиму, професійної безпеки під час інструментальних методів обстеження, виконання медсестринських маніпуляцій тощо.

Практичні навички:

- визначати чинники ризику виникнення названих патологій;
- проводити обстеження відповідно до медсестринських стандартів та встановлювати медсестринські діагнози;
- планувати медсестринські втручання та реалізовувати їх при ендемічному зобі, цукровому діабеті та ожирінні;
- надавати медсестринську допомогу при невідкладних станах;
- проводити заходи з первинної чи вторинної профілактики названих захворювань;
- оформляти обліково-звітну, статистичну документацію;
- дотримуватися правил протиендемічного режиму, техніки безпеки та охорони праці.

ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК

1. Організація робочого місця дільничної медичної сестри.
2. Планувати медсестринський нагляд за диспансерними хворими.
3. Проводити санітарно-освітню роботу, спрямовану на первинну і вторинну профілактику найпоширеніших захворювань.
4. Проводити обстеження здорової людини під час профілактичного огляду і визначати рівень її фізичного здоров'я.
5. Проводити обстеження хворої людини.
6. Проводити спостереження за станом здоров'я пацієнта, своєчасна діагностика його погіршення.
7. Підготувати матеріали для лікарів з первинного обстеження пацієнтів і попередньо визначити групи здоров'я на долікарському етапі.
8. Виконувати всі види маніпуляцій, передбачених для фаху "сестра медична".
9. Вести затверджену медичну та медсестринську документацію, підготувати дані для складання статистичного звіту.
10. Розраховувати та аналізувати статистичні показники ефективності диспансеризації.
11. Встановлювати медсестринські діагнози.
12. Опанувати обов'язками медичної сестри.
13. Обчислювати основні показники роботи денного і домашнього стаціонарів поліклініки.
14. Визначати групи енерговитрат людини залежно від інтенсивності професійної діяльності.
15. Оцінювати стан здоров'я людини залежно від її харчування.
16. Складати раціон здорової людини залежно від віку, статі, умов праці та відпочинку.
17. Визначати показання для одержання робітниками лікувально-профілактичного харчування на роботі.
18. Проводити медсестринське обстеження і оцінювання стану здоров'я людини.
19. Забезпечувати належний догляд за новонародженою дитиною в домашніх умовах.
20. Здійснювати взяття біологічного матеріалу від дитини для лабораторного дослідження.
21. Визначати антропометричні показники дитини першого року життя.
22. Проводити профілактичні щеплення.
23. Надавати невідкладну допомогу дітям з поствакцинальними алергічними реакціями.
24. Проводити санітарно-освітню роботу з батьками щодо щеплень дітей.
25. Визначити добовий раціон їжі та режим вигодовування дитини першого року життя.
26. Коригувати харчування дитини першого року життя на природному вигодовуванні.
27. Визначати раціон харчування матері-годувальниці.
28. Складати індивідуальне меню для дітей першого року життя при змішаному та штучному вигодовуванні.
29. Виявляти чинники ризику і ранні ознаки рахіту, анемії та гіпотрофії у дітей грудного віку та проводити їх медсестринське обстеження.
30. Визначати харчові продукти та дієтичні добавки, якими слід збагачувати раціон дітей першого року життя при загрозі виникнення рахіту, анемії

та гіпотрофії.

31. Проводити санітарно-освітню роботу з батьками щодо профілактики рахіту, анемії та гіпотрофії у дітей першого року життя.
32. Визначити чинники ризику виникнення хронічного бронхіту, бронхіальної астми, гіпертонічної хвороби, ішемічної хвороби серця, ревматизму, хронічного гастриту, виразкової хвороби шлунка та дванадятипалої кишки, хронічного гепатиту, жовчокам'яної хвороби, хронічного панкреатиту, хронічного коліту, ендемічного зобу, цукрового діабету, ожиріння, хронічного пієлонефриту тощо.
33. Підготовка пацієнта до лабораторних методів дослідження.
34. Підготовка пацієнта до інструментальних методів обстеження.
35. Проводити комплекс профілактичних заходів з первинної та вторинної профілактики найпоширеніших захворювань.
36. Дотримуватися правил техніки безпеки і охорони праці, протиепідемічного режиму, професійної безпеки під час виконання медсестринських втручань, обстеження пацієнтів тощо.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО ЗАЛІКУ ТА КОМПЛЕКСНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

1. Поняття “індивідуальне здоров’я”, “громадське здоров’я”, збереження і зміцнення здоров’я здорової людини, здоровий спосіб життя, санітарна освіта, медико-санітарні переконання.
2. Основні завдання медичної валеології, загальні принципи та проблеми.
3. Визначення рівня здоров’я здорової людини (валеометрія). Експрес-діагностика фізичного здоров’я.
4. Чинники формування психічного здоров’я: психічний код, чинники внутрішньоутробного розвитку, темперамент і характер, психічний стрес і психотравма.
5. Особливості психічної поведінки чоловіків і жінок.
6. Психологічна сумісність подружньої пари.
7. Сексуально-репродуктивна сфера чоловіка і жінки.
8. Роль чоловіка та жінки в сім’ї.
9. Діагностика вагітності: сумнівні, ймовірні та достовірні ознаки, діагностичні тести на вагітність.
10. Найважливіші чинники, що впливають на формування здоров’я плода під час вагітності.
11. Диспансерне спостереження за вагітними: перший допологовий візит до лікаря, комплекс лабораторного обстеження вагітної, повторні відвідування лікаря, оптимальна кількість відвідувань протягом вагітності, ультразвукові обстеження вагітної, допологовий та післяпологовий патронажі, ведення медичної документації на вагітну.
12. Рекомендації медичної сестри сімейного лікаря вагітній відносно одягу, догляду за сосками, харчування, режиму поведінки тощо.
13. Заходи медичної сестри сімейного лікаря під час першого патронажу новонародженої дитини вдома.
14. Патронажі до новонародженої дитини вдома впродовж першого місяця життя дитини.
15. Основні переваги грудного вигодовування малят.
16. Розподіл їжі за енергетичною цінністю для дітей віком 3—7 років на сніданок, обід, підвечірок і вечерю (у відсотках).
17. Призначення профілактичних заходів проти рахіту доношеній одномісячній дитині, яка перебуває на природному вигодовуванні.
18. Харчування та профілактичне лікування дитини віком 9 міс., яка перебуває на штучному вигодовуванні та страждає на залізодефіцитну анемію середнього ступеня тяжкості.
19. Добові потреби заліза для дітей грудного віку.
20. Клінічні ознаки постнатальної набутої гіпотрофії аліментарного походження першого ступеня тяжкості, прогресуючого перебігу в дитини віком 10 міс.
21. Лікувально-профілактичний комплекс заходів для восьмирічної дитини, яка страждає на аліментарну гіпотрофію I ступеня.
22. Планові профілактичні щеплення здоровому дитячому населенню.
23. Суть диспансеризації.
24. Мета диспансеризації здорових і хворих та її етапи.
25. Диспансерні групи (групи здоров’я).
26. Критерії ефективності диспансеризації.

27. Форми і методи діяльності денних стаціонарів поліклінік.
28. Організація роботи домашніх стаціонарів з централізованою та децентралізованою формами надання допомоги пацієнтам.
29. Загальні показання та протипоказання до лікування хворих у денних і домашніх стаціонарах.
30. Раціональне і лікувально-профілактичне лікування. Роль білків, жирів і вуглеводів у раціональному і лікувально-профілактичному лікуванні.
31. Енергетична цінність їжі.
32. Режим харчування здорової людини.
33. Хронічний бронхіт: методи активного виявлення, стандарти медсестринського обстеження, критерії діагностики, диспансеризація хворих, первинна і вторинна профілактика, ефективність профілактичних заходів.
34. Бронхіальна астма: методи активного виявлення, стандарти медсестринського обстеження, критерії діагностики, диспансеризація хворих, первинна і вторинна профілактика та її ефективність.
35. Гіпертонічна хвороба: методи активного виявлення, стандарти медсестринського обстеження, критерії діагностики, диспансеризація хворих, первинна і вторинна профілактика та її ефективність.
36. Ішемічна хвороба: методи активного виявлення, стандарти медсестринського обстеження, критерії діагностики, диспансеризація хворих, первинна і вторинна профілактика та її ефективність.
37. Ревматична хвороба: методи активного виявлення, стандарти медсестринського обстеження, критерії діагностики, диспансеризація хворих, первинна і вторинна профілактика та її ефективність.
38. Хронічний гастрит: методи активного виявлення, стандарти медсестринського обстеження, критерії діагностики, диспансеризація хворих, первинна і вторинна профілактика та її ефективність.
39. Виразкова хвороба: методи активного виявлення, стандарти медсестринського обстеження, критерії діагностики, диспансеризація хворих, первинна і вторинна профілактика та її ефективність.
40. Хронічний гепатит: методи активного виявлення, стандарти медсестринського обстеження, критерії діагностики, диспансеризація хворих, первинна і вторинна профілактика та її ефективність.
41. Жовчнокам'яна хвороба: методи активного виявлення, стандарти медсестринського обстеження, критерії діагностики, диспансеризація хворих, первинна і вторинна профілактика та її ефективність.
42. Хронічний панкреатит: методи активного виявлення, стандарти медсестринського обстеження, критерії діагностики, диспансеризація хворих, первинна і вторинна профілактика та її ефективність.
43. Хронічний коліт: методи активного виявлення, стандарти медсестринського обстеження, критерії діагностики, диспансеризація хворих, первинна і вторинна профілактика та її ефективність.
44. Ендемічний зоб: методи активного виявлення, стандарти медсестринського обстеження, критерії діагностики, диспансеризація хворих, первинна і вторинна профілактика та її ефективність.
45. Цукровий діабет: методи активного виявлення, стандарти медсестринського обстеження, критерії діагностики, диспансеризація хворих, первинна і вторинна профілактика та її ефективність.
46. Ожиріння: методи активного виявлення, стандарти медсестринського обстеження, критерії діагностики, диспансеризація хворих, первинна і вторинна профілактика та її ефективність.

47. Хронічний гломерулонефрит: методи активного виявлення, стандарти медсестринського обстеження, критерії діагностики, диспансеризація хворих, первинна і вторинна профілактика та її ефективність.
48. Хронічний пієлонефрит: методи активного виявлення, стандарти медсестринського обстеження, критерії діагностики, диспансеризація хворих, первинна і вторинна профілактика та її ефективність.
49. Правила техніки безпеки і охорони праці, протиепідемічного режиму, професійної безпеки при виконанні медсестринських втручань, обстеженні пацієнтів тощо.

ЛІТЕРАТУРА

Основна

Громадське здоров'я і громадське медсестринство: Підручник. — 3-тє вид. / За ред. Є.Я. Склярова, М.Б. Шегедин і Б.Б. Лемішка. — К.: Медицина, 2011. — 224 с. — Пал. тв.

Гігієна харчування з основами нутріціології: Підручник. У 2 кн. / За ред. В.І. Ципріяна. — К.: Здоров'я, 2007. — 544 с.

Гжегоцький М.Р., Федоренко В.І., Штабський Б.М. Нариси профілактичної медицини. — Львів: ЛОБФ “Медицина і право”, 2008. — 408 с.

Даценко І.І., Габович Р.Д. Профілактична медицина. — К.: Здоров'я, 2004. — 792 с.

Медсестринство у внутрішній медицині: Навч. посібник / М.Б. Шегедин, І.А. Шуляр, Л.М. Подносова, Л.П. Дацко, О.Т. Шавала. — К.: Медицина, 2009. — 176 с.

Шегедин М.Б., Орібко С.Д., Киричук Г.І., Серєда М.П. та ін. Медсестринство в педіатрії: Навч. посібник. — Вінниця: Нова книга, 2009. — 312 с.

Шегедин М.Б., Кравців В.В., Барчук С.В. Медсестринство при інфекційних хворобах: Навч. посібник. — Вінниця: Нова книга, 2009. — 120 с.

Возіанова Ж.І. Інфекційні і паразитарні хвороби: В 3 т. — К.: Здоров'я, 2001.

Додаткова

Азбука харчування. Профілактичне харчування / За ред. Г.І. Столмакової, І.О. Мартинюка. — Львів, 1993.

Вітенко І.С., Вітенко Т.І. Основи психології: Підручник. — Вінниця: Нова книга, 2001. — 251 с.

Губенко І.Я., Шевченко О.Т., Бразалій Л.П., Апишай В.Г. Медсестринський догляд за пацієнтом. — К.: Здоров'я, 2000. — 248 с.

Інтернет-сайти: referatu.com.ua, www.medbook.lviv.ua, doktor.ru